

Bureau Schildwacht

Aanvullend ecologisch onderzoek oude schuur in het kader van
de Wet natuurbescherming
Edudelta Groenezoom Sommelsdijk

© Bureau Schildwacht, Gouderak, 2022

Alle in deze publicatie gebruikte informatie, foto's, afbeeldingen en tekeningen blijven eigendom van Bureau Schildwacht. Het gebruik van de publicatie door middel van citaten, druk, of fotokopieën mag alleen na schriftelijke toestemming van Bureau Schildwacht.

Onderwerp	Aanvullend ecologisch onderzoek oude schuur in het kader van de Wet natuurbescherming Edudelta Groenezoom Sommelsdijk
Opdrachtgever Contactpersoon	gemeente Goeree Overflakkee Mevr. S. Groenewege
Datum	17-10-2022
Ons projectnummer	2236b
Veldbezoek	Dhr. M. Schildwacht en ing. I.E. Schildwacht
Verslag	ing. I.E. Schildwacht

Bureau Schildwacht

Bureau Schildwacht
Beukendaal 3
2831 VA Gouderak
06 – 22978424

info@bureau-schildwacht.nl
www.bureau-schildwacht.nl

Inhoud

Inhoud	3
1. Inleiding	4
1.2. 1.1 Onderzoeksvragen.....	4
1.3. 1.2 Maximale ouderdom onderzoek rapportage	4
2. Beschrijving voorgenomen ingrepen en huidige situatie.....	5
3. Materiaal en methode onderzoek beschermde soorten	6
3.1. Vleermuizen.....	6
3.2. Huismus	6
3.3. Bezoekdata	7
4. Resultaten.....	9
4.1. Vleermuis.....	9
4.2. Huismussen	9
5. Effectenbeoordeling.....	12
6. Conclusie	12
Bijlage met foto	13

1. Inleiding

De gemeente Goeree Overflakkee heeft het voornemen om de voormalige school Edudelta aan de Groenezoom te Sommelsdijk te gaan slopen en het terrein te herontwikkelen. Bureau Schildwacht is in 2022 gevraagd een quickscan Wet natuurbescherming te maken van het schoolgebouw, omdat de werkzaamheden mogelijk negatieve gevolgen hebben voor beschermde soorten en beschermde gebieden. Uit deze quickscan bleek dat er in twee bijgebouwen van de school diverse gaten en kieren aanwezig zijn, waardoor op dat moment niet uit te sluiten was of er vleermuizen of huismussen gebruik maken van de gebouwen.

Bureau Schildwacht heeft geadviseerd om een aanvullend onderzoek te verrichten naar het voorkomen van huismussen en vleermuizen in en rond de schuur welke staat net naast het voormalige schoolterrein.

Op 3 mei 2022 heeft Bureau Schildwacht telefonisch opdracht gekregen het aanvullend onderzoek te verrichten.

Marcel Schildwacht en ing. I.E. Schildwacht van Bureau Schildwacht hebben dit onderzoek in 2022 uitgevoerd. Het onderzoek is gericht op de aanwezigheid van huismus en vleermuizen, maar tijdens het onderzoek zijn ook andere (niet beschermde) soorten waargenomen en genoteerd. In deze rapportage wordt het aanvullende onderzoek nader toegelicht en worden de resultaten daarvan weergegeven.

1.2. 1.1 Onderzoeksvragen

In het onderzoek worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

1. Zijn van huismussen en vleermuizen vaste verblijfplaatsen aanwezig binnen de oude schuur?
2. Welke functie(s) vervult het omliggende gebied voor huismussen en vleermuizen?
3. Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en de essentiële habitatelementen om die goed te laten functioneren behouden?
4. Welke mitigerende of compenserende maatregelen moeten eventueel worden genomen om een overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen?

1.3. 1.2 Maximale ouderdom onderzoek rapportage

Dit onderzoek heeft plaats gevonden in 2022. Veldgegevens van dit onderzoek mogen worden gebruikt met een maximale ouderdom (zie tabel 1), mits het terrein tussentijds wezenlijk veranderd is. Als de veldgegevens ouder zijn dan de maximale ouderdom is de kans erg groot dat het bevoegd gezag vraagt om de veldgegevens te optimaliseren en dat het aanvullend onderzoek deels opnieuw moet worden uitgevoerd.

Tabel 1: Houdbaarheid Rapportage met inventarisatieperiode

Soort	Max. ouderdom	Beschermingsregime	Inventarisatieperiode
Huismus	3 jaar	Vogelrichtlijn	mei 2022
Vleermuis	3 jaar	Habitatrichtlijn	mei-september 2022

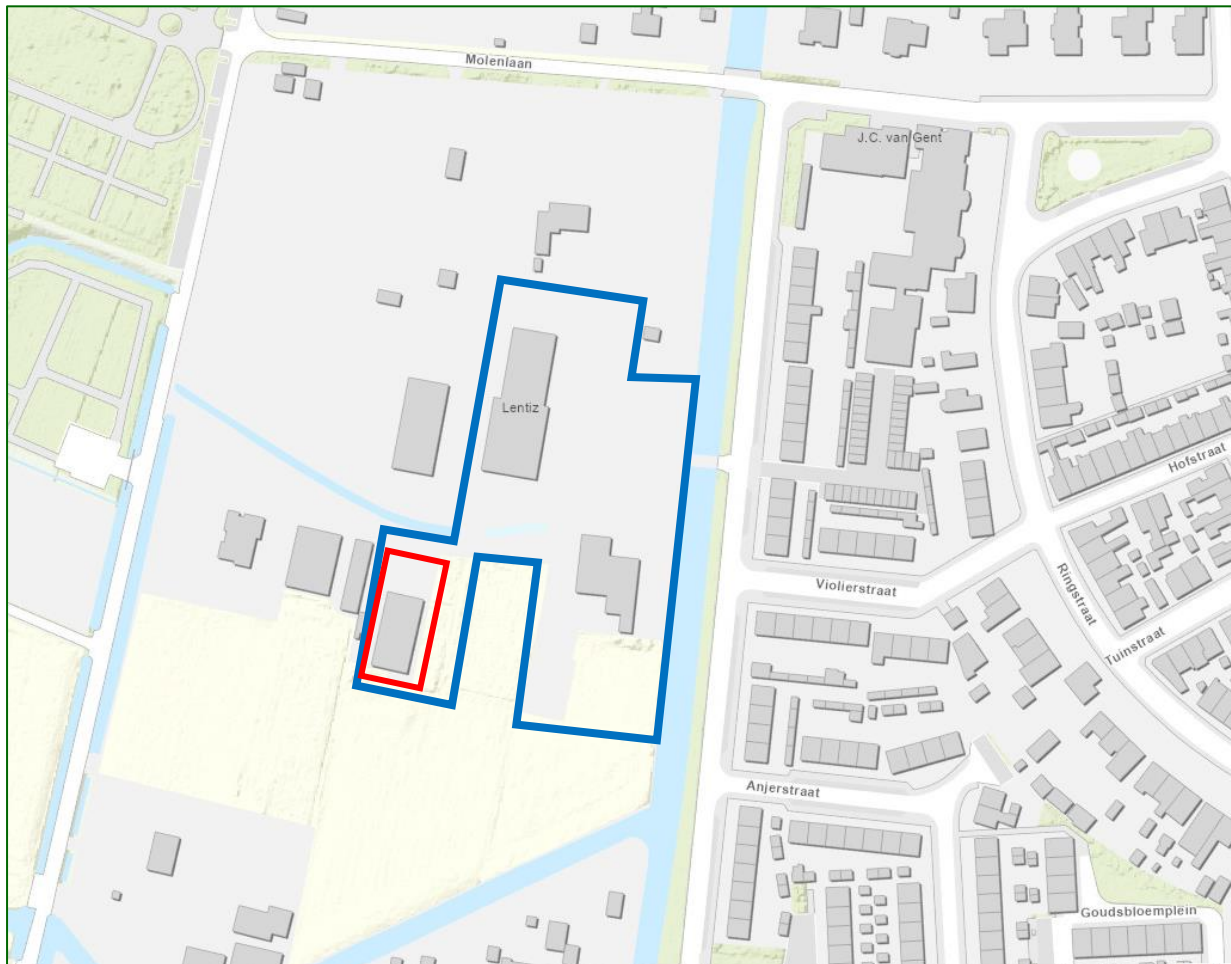
2. Beschrijving voorgenomen ingrepen en huidige situatie

De planlocatie is gelegen langs de Groenezoom te Sommelsdijk in de gemeente Goeree-Overflakkee in de provincie Zuid-Holland (zie kaart 1), aan de rand van de bebouwde kom. Het plangebied is te omschrijven als een scholencomplex en een naastgelegen grasperceel. Op het naastgelegen grasperceel staat een oude schuur. Op het schoolcomplex staan twee gebouwen. Op het schoolterrein is een siertuin aangelegd met een bloementuin, een kleine bosschage en hagen van exotische bomen en struiken, verharding en graspartijen. Het schoolterrein is enkel toegankelijk via een brug.

Het onderzoek heeft zich gericht op een schuur aan de zuidoostzijde van het terrein, zie kaart 1.

Binnen het plangebied staan drie gebouwen. De gemeente is voornemens deze gebouwen te slopen en herbouw toe te passen. De verharding en diverse bomen en struiken worden verwijderd. Na de bouw van het nieuwe complex worden twee nieuwe bruggen gemaakt als toegang tot het schoolterrein en de daarbij behorende parkeerplaats. Tevens wordt er een nieuw fietspad aangelegd die in verbinding staat met de nabijgelegen Molenweg.

Het schoolterrein wordt opnieuw beplant met bomen en struiken.

Kaart 1: Het projectgebied van Edudelta in Sommelsdijk (blauw omlijnd). De schuur die wordt beschreven in dit rapportage (rood omlijnd).

3. Materiaal en methode onderzoek beschermde soorten

Voor dit onderzoek is onderzoek gedaan naar verschillende soorten die vallen onder de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de huismus en vleermuis bij de gebouwen op het schoolterrein van Edudelta Groenezoom. De onderzoeken zijn verricht door M. Schildwacht. Waarbij ing. I.E. Schildwacht bij een aantal bezoeken is geassisteerd. In dit hoofdstuk worden het materiaal en de methode van het onderzoek beschreven.

3.1. Vleermuizen

Er is onderzoek verricht naar de aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen binnen en direct rondom het plangebied volgens de richtlijnen uit het vleermuisprotocol 2021.

Er is onderzocht of het gepotdekselde gebouw en het plangebied de volgende functies voor vleermuizen kunnen vervullen:

- Winterverblijf (rustplaatsen in kieren en gaten van gebouwen)
- Zomerverblijfplaats (schuil- en rustplaats buiten de winterperiode);
- Kraamverblijfplaats (plaats waar groepen vrouwtjes de jongen grootbrengen);
- Paarverblijfplaats (plaats/ territorium waar een mannetje vrouwtjes probeert te lokken).
- Daarnaast is er gekeken of er binnen het plangebied essentiële vliegroutes of foerageergebieden zijn die noodzakelijk zijn om het leefgebied van de vleermuis goed te laten functioneren.

Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van de hulpmiddelen die staan benoemd in tabel 2. Indien noodzakelijk zijn geluidsopnames van het onderzoek geanalyseerd in het softwareprogramma *Batexplorer versie 2.1*. Hierbij zijn ook de opnames geplot in Excel met tabellen uit het akoestisch vleermuisonderzoek van Michel Barataud (2) en is de bijbehorende literatuur geraadpleegd om tot een identificatie van de geluiden te komen.

Tabel 2: Overzicht gebruikte hulpmiddelen tijdens onderzoek.

Hulpmiddel	Merk en type	Soort
Bad detector	Elekon Batlogger M2	Vleermuizen
Bad detector	Petterson ultrasound Detector D100	Vleermuizen 2 ^e persoon
Warmtebeeldcamera	Pulsar Helion XP50	Vleermuizen
Nachtkijker	Bresser Night vision	Vleermuizen 2 ^e persoon
Zaklamp	Hyundai	Vleermuizen
Verrekijker	Swarovski NL 10 x 32	Broedvogels
Fotocamera	Panasonic Lumix	Diverse

Er zijn meerdere onderzoek rondes uitgevoerd. Hierbij is voldaan aan de vereisten rond het aantal bezoeken, de tijd tussen bezoeken en de weersomstandigheden waaronder het onderzoek mag plaatsvinden. Een overzicht van de veldbezoeken is terug te vinden in paragraaf 3.3.

3.2. Huismus

Er is onderzoek verricht naar de aanwezigheid van de huismus binnen het plangebied. Er is gericht gezocht naar nestlocaties. Ook is onderzocht wat de functie is van het plangebied voor de huismus in het algemeen. Het onderzoek is uitgevoerd volgens de richtlijnen uit het Kennisdocument huismus (Bij12). Bij het onderzoek naar de huismus is gericht onderzoek verricht naar:

- Broedplaatsen
- Kwetterplaatsen
- Schuilplaatsen

- Foerageergebied

Bij het onderzoek is gebruik gemaakt van de hulpmiddelen die staan benoemd in tabel 2, paragraaf 3.1. Er zijn meerdere onderzoekrondes uitgevoerd. Hierbij is voldaan aan de vereisten rond het aantal bezoeken, de tijd tussen bezoeken en de weersomstandigheden waaronder het onderzoek mag plaatsvinden. Een overzicht van de veldbezoeken is terug te vinden in paragraaf 3.3.

3.3. Bezoekdata

Er is onderzoek verricht naar verschillende soortgroepen op verschillende data en tijdstippen. In tabel 3 is een overzicht te vinden van de data, tijden en weersomstandigheden waarop het onderzoek is uitgevoerd. Tabel 4 biedt een overzicht van de onderzochte soorten en de aard van het onderzoek.

Tabel 3: Overzicht met data, tijden en weersomstandigheden van onderzoek.

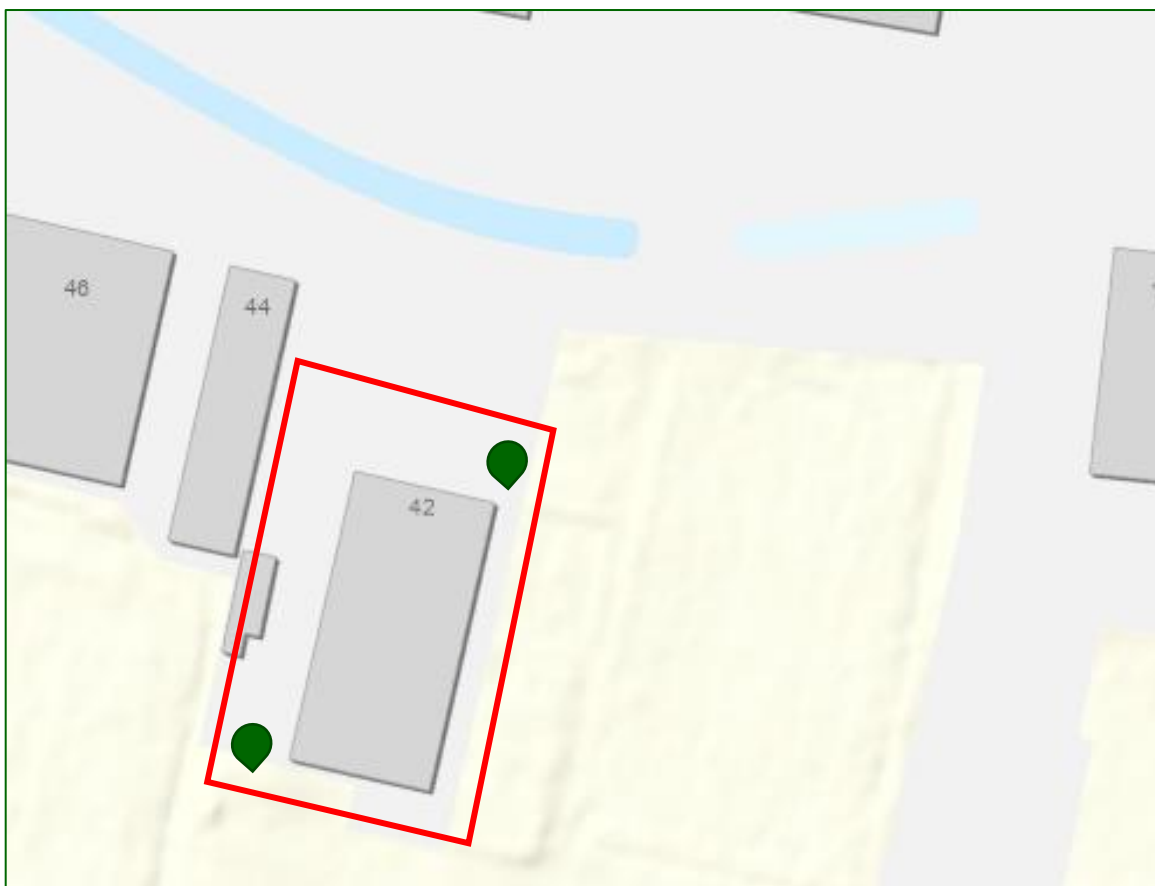
Datum	Tijd	Neerslag	Wind	Temp.
02-05-2022	08:00 – 10:00 uur	Geen	Z 4 Bft.	11-15 °C
13-05-2022	07:30 – 09:15 uur	Geen	W 2 Bft.	18-21 °C
19-05-2022	21:30 – 23:40 uur	Geen	ZW 2-3 Bft.	24-18 °C
20-05-2022 *	03:40 – 04:55 uur *	Geen *	ZW 2-3 Bft.	12-13 °C
09-06-2022	02:00 – 05:30 uur	Geen	ZZW 2 Bft.	13-14 °C
29-06-2022	22:00 – 01:00 uur	Geen	ZW 3 Bft.	23-19 °C
25-08-2022	20:45 – 23:45 uur	Geen	NNO 2 Bft.	20-17°C
13-09-2022	19:55 – 00:00 uur	Geen	N 2 Bft.	18-14°C

Tabel 4: Overzicht met onderzochte soorten en aard van het onderzoek.

Datum	Wat	Tijd	Aard van het onderzoek naar de mogelijke functies van het plangebied
02-05-2022	Huismus	08:00 – 10:00 uur	Broedvogels, kwetterplaats, rustgebied en foerageergebied
13-05-2022	Huismus	07:30 – 09:15 uur	
19-05-2022	Vleermuis ₁	21:30 – 23:40 uur	Zomer/kraamverblijf, vliegroute, foerageer, uitvliegers en invliegers
20-05-2022 *	Vleermuis ₁	03:40 – 04:55 uur *	
09-06-2022	Vleermuis ₂	02:00 – 05:30 uur	
29-06-2022	Vleermuis ₂	22:00 – 01:00 uur	Paarverblijf, zwermgedrag
25-08-2022	Vleermuis ₂	20:45 – 23:45 uur	
13-09-2022	Vleermuis ₂	19:55 – 00:00 uur	

(*) Het onderzoek is op 20 mei 2022 vroegtijdig afgebroken wegens het omslaan van de weersomstandigheden. Door onweer en regen, moest het onderzoek om 04:55 uur worden gestaakt. De data met 1 is bezocht door één onderzoeker. De data met 2 zijn bezocht met 2 onderzoekers.

Uit de quickscan was gebleken dat het hoofdgebouw ongeschikt is als onderkomen voor vleermuizen en huismus. Van de overige twee gebouwen was dit niet uit te sluiten. Daartoe is besloten om een ecologisch vervolgonderzoek plaats te laten vinden bij de twee gebouwen. Omdat beide gebouwen relatief ver uit elkaar staan zijn de onderzoeken afzonderlijk van elkaar gerapporteerd. De oude schuur was niet door één persoon volledig te overzien en daarom is er gebruik gemaakt van een dubbel bezoek door één onderzoeker of van een tweede persoon (zie kaart 2). Deze rapportage heeft alleen betrekking op de oude schuur in het grasperceel.

Kaart 2: Kaart ingezoomd op schuur (rood omlijnd) met daarop aangegeven de standplaats tijdens onderzoek (groene marker).

4. Resultaten

In dit hoofdstuk wordt er per soort ingegaan op de waarnemingen die zijn gedaan voor dit onderzoek. Het betreft hier de soorten Vleermuis en Huismus.

4.1. Vleermuis

Bij de oude schuur zijn alle waarnemingen geregistreerd van langs vliegende en foeragerende gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Er zijn geen in- of uitvliegbewegingen waargenomen bij de oude schuur. Er zijn geen zwermende of baltende vleermuizen waargenomen. Langs de bomenrij naast de schuur zijn migrerende en foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen (zie kaart 3). Dit betrof maximaal 4 exemplaren.

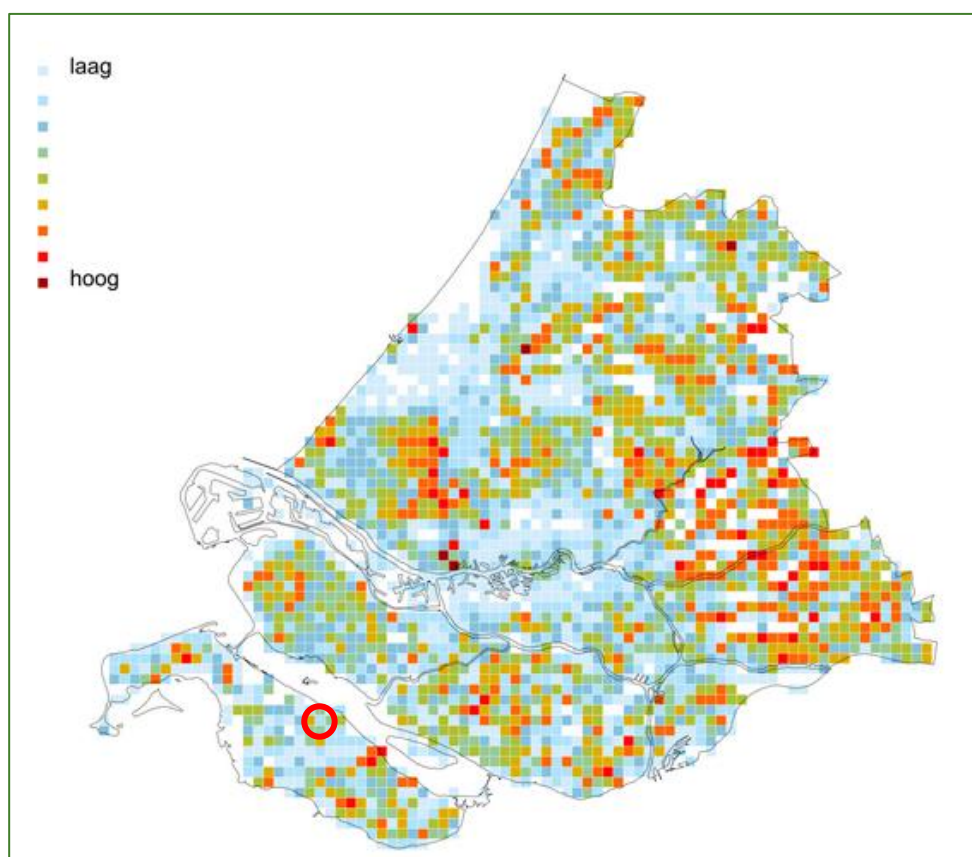
Er zijn verder geen andere soorten vleermuizen waargenomen rondom de oude schuur.

Kaart 3: vliegroutes en foerageerroutes (blauwe pijlen) van de gewone dwergvleermuis bij de oude schuur (nr. 42).

4.2. Huismussen

Zoals vaak in stedelijk gebied, is de huismus ook in Sommelsdijk zwaar onderteld. Via waarnemingen.nl, SOVON.nl en de NDFF blijken er vrijwel geen meldingen te zijn van huismussen in Sommelsdijk (zie kaart 4). Als we kijken naar onze eigen waarnemingen in de periode mei 2022, dan zagen en hoorden we in de buurt van het onderzoekgebied diverse huismussen. Vooral bij de boerderij op het naastgelegen erf werden af en toe huismussen gehoord en gezien.

Kaart 4: De verspreiding van huismussen in Zuid-Holland. Deze kaart toont aan dat er een lage dichtheid van huismussen is in het plangebied (rood omlijnd), maar een hoge dichtheid dan geregistreerd bij waarnemingen.nl of de NDFF.

Bij het onderzoek is onderzocht of Huismussen mogelijk gebruik maken van het terrein in de volgende functies:

Broedvogels:

Gedurende de onderzoeksperiode is onderzocht of huismussen de oude schuur gebruiken als broedplaats. Tijdens het onderzoek zijn er geen broedverdachte huismussen aangetroffen. Er zijn geen roepende mannetjes, vogels met nestmateriaal of invliegende vogels waargenomen in de oude schuur.

Kwetter plaats en rustplaats:

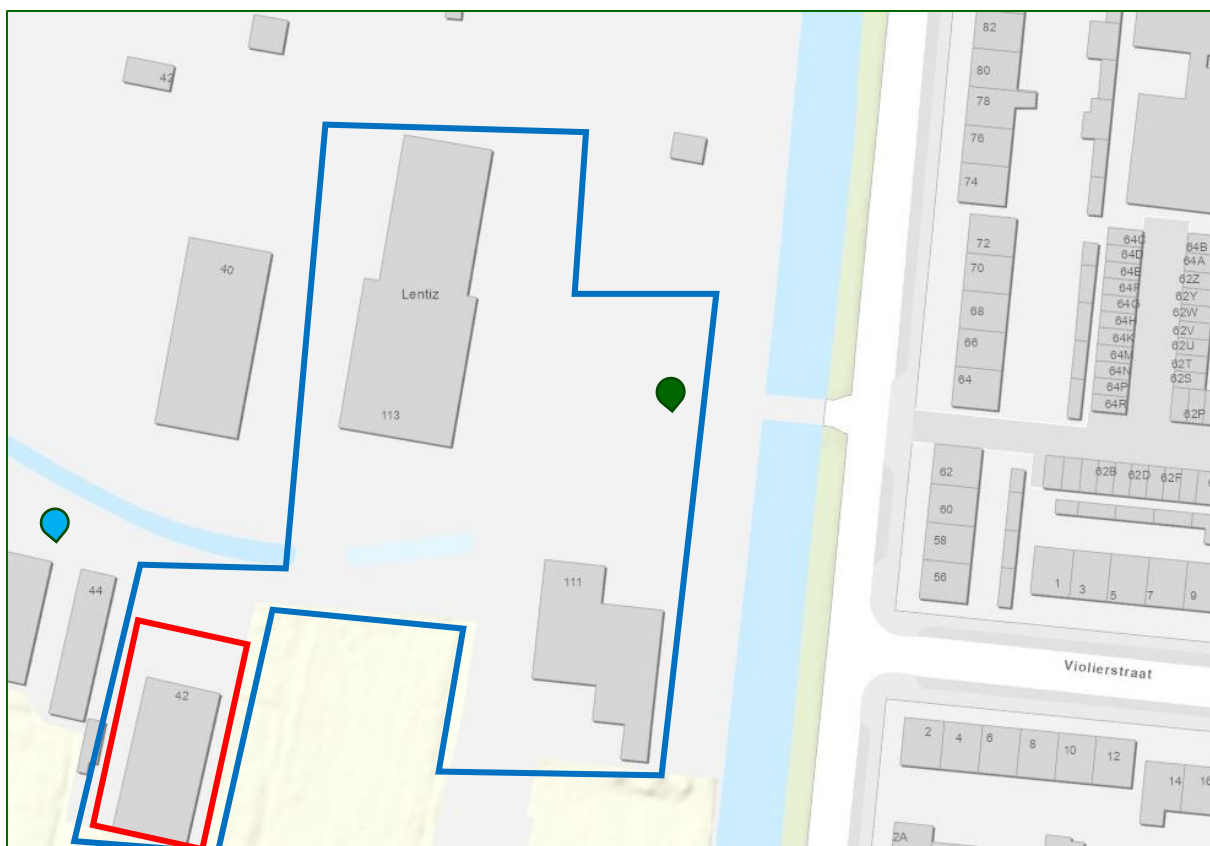
Tijdens het onderzoek en gedurende het ecologisch vervolgonderzoek en bij de quickscan zijn geen kwetterende huismussen rond de oude schuur waargenomen.

Foerageerplaats:

Tijdens het ecologisch vervolgonderzoek zijn geen foeragerende vogels waargenomen binnen het plangebied.

Zandbaden:

Er zijn geen plekken gevonden binnen het plangebied waar de huismussen een zandbad konden nemen.

Kaart 5: De waargenomen huismussen op het schoolterrein (groene marker), op redelijke afstand van de oude schuur (rood omlijnd). Op het naastgelegen erf werden wel enkele huismussen waargenomen (blauwe marker)

5. Effectenbeoordeling

Er zijn geen waarnemingen verricht die erop duiden dat vleermuizen, huismussen of andere beschermde dieren gebruik maakt van de schuur. Bij het slopen van de schuur is er geen sprake van beschadiging of vernieling van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen of huismussen. Indien er bomen gekapt gaan worden langs de foerageergebied of migratieroute zoals aangegeven op kaart 3, dan kan dit wel schadelijk zijn voor de gewone dwergvleermuis. Er wordt daarom geadviseerd om terughoudend te zijn in het verwijderen van de lintvormige beplanting langs de op kaart 3 aangegeven vliegroutes.

Als er toch bomen worden verwijderd dient deze ingreep alsnog als negatief voor de gewone dwergvleermuis te worden beoordeeld en dienen er alsnog mitigerende maatregelen te worden getroffen om de negatieve effecten te voorkomen.

Er kan door het verwijderen van een deel van de begroeiing wat betreft gewone dwergvleermuizen een overtreding plaatsvinden van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Worden er geen bomen gekapt die langs de vliegroutes zoals op kaart 3, dan is een ontheffing Wet natuurbescherming niet noodzakelijk.

6. Conclusie

De gemeente Goeree-Overflakkee is voornemens om de gebouwen op het terrein van Edudelta te Sommelsdijk af te breken en een nieuw schoolgebouw te bouwen.

In en nabij de oude schuur zijn geen huismussen aangetroffen. Wel zijn er vleermuizen aangetroffen die nabij de oude schuur foerageerden of langs de bomenrij zich verplaatsten. Er zijn bij de oude schuur geen vleermuizen waargenomen die daar baltsen, zwermen of in- of uitvliegen. De belangrijke vliegroutes en foerageerroutes liggen in de nabijheid van de oude schuur richting de gepotdekselde gebouw en het naastgelegen erf.

Als er bomen worden gekapt die langs de in beeld gebrachte essentiële vlieg- en foerageerroutes staan, in een mate dat dit effect kan hebben op de route, dan dient dit als negatieve ingreep te worden beoordeeld en dient er een ontheffing Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.

*Het slopen van de schuur is **niet** in strijd met de Wet natuurbescherming.*

Wel worden de bomen in de directe omgeving van het gebouw gebruikt als belangrijke route voor vleermuizen.

*Als er **bomen langs de vliegroutes** worden verwijderd, dient dit te worden beoordeeld als een negatieve ingreep en mag dit alleen worden uitgevoerd met een ontheffing Wet natuurbescherming.*

Bijlage met foto

Foto 1: Voorbeeld van een stootvoeg van de schuur. Het aanvullend ecologisch onderzoek heeft aangetoond dat vleermuizen en huismussen hiervan geen gebruik maken.

Foto 2: de voorzijde van de oude veldschuur.

Foto 3: diverse gaten en kieren die mogelijk een verblijfplaats voor vleermuizen zouden kunnen zijn. Het ecologisch vervolgonderzoek heeft aangetoond dat er geen vleermuizen in het gebouw zitten.

Foto 4: zijgevel aan de oostzijde van het pand. Nauwelijks geschikt voor vleermuizen of huismussen.

Foto 5: de oude veldschuur met daarvoor een struikenbrij waarlangs met regelmaat gewone vleermuizen vlogen.

7. Literatuur

- Dietz C, Kiefer A.
Veldgids Vleermuizen van Europa
KNNV uitgeverijen, Zeist, 2017.
- Middleton, N, Froud A, Franch K.
Social Calls of the bats of Britain and Ireland
Pelagic publishing, Exter, 2016.
- Russ, J.
British bat Calls, a guide to species identification
Pelagic publishing, Exter, 2020.
- www.atlasleefomgeving.nl
- www.natura2000.nl
- www.ndff.nl
Nationale databank flora en fauna.
- www.ndff.nl/overdendff/validatie/protocollen
- www.nederlandsesoorten.nl
- www.netwerkgroenebureaus.nl
Netwerk Groene Bureaus, werkgroep 'Standaarden en protocollen'. (Juli 2017).
Soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming.
- www.rvo.nl
Rijksdienst voor ondernemend Nederland
Beschermd soorten
- www.SOVON.nl
- www.verspreidingsatlas.nl
- www.wetten.overheid.nl
- www.zoogdiervereniging.nl